

Stanowisko Polskiego Towarzystwa Leśnego w sprawie niektórych projektów prywatyzacji lasów państwowych (fragmenty)

/.../ W ostatnim czasie pojawiają się różnego typu projekty legislacyjne dotyczące: reprivatyzacji i prywatyzacji lasów, udziału majątku leśnego państwa w programach powszechnego uwłaszczenia, traktowania lasów jako dobra zamiennego za utracone mienie, tworzenia spółek akcyjnych z Lasów Państwowych. Uważamy, że tego typu propozycje mogą prowadzić do bardzo poważnych, negatywnych skutków gospodarczych, ekologicznych i społecznych.

Polskie Towarzystwo Leśne, jak zawsze w okresie prawie 120 lat swojego istnienia, w poczuciu odpowiedzialności za stan ojczystych lasów, po raz kolejny wypowiada się o aktualnych, najważniejszych problemach leśnictwa. Do wcześniej przedstawionych poglądów i stwierdzeń (Stanowisko w sprawie rządowego projektu Ustawy o reprivatyzacji i rekompensatach, z kwietnia 1998 r - red.) dołączamy dodatkowe:

- Jesteśmy przekonani, że lasy powinny pozostać w dominującej części własnością publiczną, zarządzaną przez państwo, kierujące się długofalowymi, a nie doraźnymi racjami i przesłankami politycznymi.
- Funkcje lasów zasadniczo zmieniły się w ostatnich dziesięcioleciach i zmieniać się będą nadal, na rzecz funkcji ekologicznych i publicznych, służących całemu społeczeństwu. Funkcje produkcyjne i z nimi związane aspekty kapitałowe leśnictwa nie są już najważniejsze.
- Lasy, podobnie jak i grunty rolne muszą mieć prawną ochronę przed wykupem spekulacyjnym. Ceny lasu (grunt + drzewostan) są obecnie w Polsce 2-3 razy niższe, a gruntów rolnych aż 5-8 razy niższe niż w Unii Europejskiej. Dlatego inwestowanie obecnie w wykup gruntów leśnych w Polsce mogłoby być wysoce opłacalne. Między innymi z tych względów spółka akcyjna w zastosowaniu do leśnictwa w Polsce jest rozwiązaniem złym.
- Konstrukcja prawna spółki akcyjnej powoduje podległość rygorom kodeksu handlowego, zupełnie nieprzydatnego w regulowaniu praw przyrody, którymi kieruje się gospodarstwo leśne. Praw przyrody często nie można pogodzić z prawami rynku.
- Celem spółki akcyjnej jest zysk, gospodarstwo leśne nie dąży do maksymalizacji zysku, co najwyżej do samofinansowania. Lasy Państwowe uzyskują jeszcze samofinansowanie m.in. przez zastosowanie rachunku wyrównawczego, gdzie deficytowe nadleśnictwa są dotowane przez te bardziej rentowne. Lasy Państwowe wszystkie nadwyżki finansowe przeznaczają na ochronę i utrzymanie lasów oraz inwestycje.
- Rozwiązania kapitałowe własności lasów prowadzić będą do spekulacji, ponieważ konkurencyjność kapitału zaangażowanego w akcje spółek leśnych w stosunku do akcji związanych z każdym innym przedsięwzięciem będzie minimalna.
- „Las akcyjny” - to las tylko dla niektórych, nie dla wszystkich, a przecież uznajemy ekosystemy leśne już od bardzo dawna jako dobro publiczne, ogólnonarodowe.
- Polskie lasy królewskie (w dzisiejszym rozumieniu lasy państwowe) były już w znacznej części sprzedane osobom prywatnym w okresie zaborów. Niestety, uzyskane wówczas dochody nie wzbogaciły leśnictwa, a skarb obcych mocarstw. W okresie międzywojennym, po uzyskaniu niepodległości, usilnie dążono do zwiększenia zasobów lasów państwowych, a upaństwowienie lasów po drugiej wojnie światowej było akceptowane przez siły społeczne różnych orientacji politycznych.

nielicznych, za to skłóca społeczeństwo i zrodzą nowe „rachunki krzywd”, spowodują falę niezadowolenia znacznych kręgów społeczeństwa.

- Sprzeciwiamy się udziałowi leśnictwa w kapitałowym uwłaszczeniu bezpośrednim, dlatego że w rzeczywistości dokonano już dawno uwłaszczenia pośredniego (niekapitałowego) poprzez pełnienie przez lasy licznych funkcji publicznych, udostępnienie ogółowi społeczeństwa bezpłatnego wstępu do lasu, korzystanie z jego walorów rekreacyjno-zdrowotnych, możliwości zbioru płodów runa leśnego, bezpłatną edukację ekologiczną dzieci i młodzieży. Funkcje lasów świadczone na rzecz społeczeństwa zyskują coraz bardziej na znaczeniu, a ich wartość jest parokrotnie większa niż funkcja lasu jako producenta drewna. W wielu krajach europejskich spoczywający na państwie obowiązek zapewnienia realizacji funkcji publicznych lasów spowodował konieczność dotowania lasów wszystkich form własności.
- Ekorozwój, czyli rozwój oszczędny, rozumny, bez marnotrawstwa materiałów, energii i czynnika ludzkiego, bez maksymalizacji zysków, z kompromisem ze środowiskiem - to konieczność i naczelną zasadą, którą muszą kierować się społeczeństwa wkraczające w XXI wiek. Leśnictwo polskie w znacznym stopniu już obecnie kieruje się zasadami trwałego i zrównoważonego rozwoju wielofunkcyjnego gospodarstwa leśnego - zasadami ekorozwoju.
- Członkowie Polskiego Towarzystwa Leśnego, leśnicy zatrudnieni w Lasach Państwowych opowiadają się za koniecznością wprowadzenia różnych form zadośćuczynienia byłym właścicielom lasów, naprawienia krzywd powstałych w związku z utratą majątków, niezgodnie z prawem - ale tylko w formach, które nie naruszają integralności struktury i funkcji Lasów Państwowych.

Prof. dr. hab. Andrzej Grzywacz

Przewodniczący Zarządu Głównego
Polskiego Towarzystwa Leśnego

Warszawa, marzec 1999 r.